

Forslag

til

Lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

Fremsat den 7. december 1966 af *ministeren for Grønland*.

Kapitel 1.

Grønlands inddeling.

§ 1. Grønland inddeles i landsdelene Vestgrønland, Nordgrønland og Østgrønland. Grænserne for de tre områder fastsættes af ministeren for Grønland.

Stk. 2. Grønlands inddeling i kommuner fastsættes af ministeren for Grønland.

Kapitel 2.

Grønlands landsråd.

§ 2. Valgret til landsrådet har enhver, der opfylder betingelserne for valgret til folketinget, og som har haft fast bopæl i Grønland i mindst 6 måneder forud for valgets afholdelse.

Stk. 2. Valglisten udarbejdes i de år, i hvilke valg til landsrådet skal finde sted. Ingen kan udøve valgret uden at være optaget på valglisten.

§ 3. Valgbar til landsrådet er enhver, som i henhold til bestemmelsen i § 2, stk. 1, har valgret til dette, medmindre vedkommende er pålagt en kriminalretlig foranstaltning for et forhold, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af landsrådet.

Stk. 2. Det nyvalgte landsråd afgør, hvorvidt en kandidat på grund af en kriminalretlig foranstaltning ikke er valgbar.

§ 4. Landsrådet består af højst 16 medlemmer, der vælges ved direkte valg i landsråds kredse.

Stk. 2. Antallet af medlemmer kan udvides med tillægsmandater, hvis det er påkrævet for at tilvejebringe en passende repræsentation for forskellige opfattelser og interesser, der måtte gøre sig gældende i befolkningen.

Stk. 3. Landsrådets medlemmer vælges for fire år. Valgperioden regnes fra den 1. maj, og valget foregår i april måned på den dag, der fastsættes af landshøvdingen. For hvert medlem vælges to suppleanter.

Stk. 4. Valget sker i henhold til kandidatlistener. En kandidatliste skal være underskrevet af mindst 20, højst 25 af landsråds kredsens vælgere som stillere. En kandidat kan ikke slettes af listen, fordi han er pålagt en kriminalretlig foranstaltning.

Stk. 5. Nærmere regler om valget, herunder om udarbejdelse af valglisten, om antallet af medlemmer i landsrådet, om landsråds kredsens antal og område samt om antallet af medlemmer, der skal vælges i hver kreds, fastsættes af ministeren for Grønland.

§ 5. Grønlands landsråd træffer beslutning i de sager, der er henlagt til rådets afgørelse.

§ 6. Regeringsforslag til love, der indeholder bestemmelser, som udelukkende vedrører Grønland, skal forelægges landsrådet til udtalelse, forinden de fremsættes for folketinget. Udkast til administrative bestemmelser, som udelukkende vedrører Grønland, skal forelægges landsrådet til udtalelse inden udstedelsen. I øvrigt skal

love og administrative bestemmelser, som har særlig betydning for det grønlandske samfund, forelægges landsrådet til udtalelse, forinden de sættes i kraft i Grønland. Har forelæggelse på grund af tvingende omstændigheder ikke kunnet finde sted, skal loven eller de administrative regler snarest tilstilles landsrådet til udtalelse.

Stk. 2. Landsrådets udtalelse skal endvidere så vidt muligt indhentes i andre sager, der må antages at være af betydning for Grønlands velfærd.

§ 7. Landsrådet kan over for vedkommende minister fremsætte forslag (herunder forslag om bevillinger), stille forespørgsler og indgiye klager vedrørende offentlige grønlandske anliggender, der ikke er henlagt til rådets egen afgørelse.

§ 8. Det nyvalgte landsråd træder sammen senest den første mandag i juni. Indkaldelse foretages af det medlem, der længst har været medlem af rådet, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af den ældste.

Stk. 2. Indtil valg af formand har fundet sted, ledes landsrådets forhandlinger af det i stk. 1 nævnte medlem.

§ 9. I den første samling vælger landsrådet sin formand blandt sine medlemmer. Valget har gyldighed for landsrådets funktionsperiode.

Stk. 2. Til valg af formand kræves ved første afstemning absolut stemmeflertal af landsrådets tilstedeværende medlemmer, jfr. § 13, stk. 1. Opnås sådant flertal ikke, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat absolut flertal ved anden afstemning, eller afgives der ved denne kun stemmer på én kandidat, er den pågældende valgt. Bringes anden afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelyghed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 3. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger landsrådet blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i

formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i hans forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

§ 10. Ethvert medlem af landsrådet er pligtigt at modtage valg til formand eller næstformand. Dog kan den, der i fire år i træk eller derover har været formand, undslå sig for at modtage valg til formand i lige så langt et tidsrum, som han senest i træk har beklædt formandshvervet.

Stk. 2. Landsrådet kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af landsrådet, foretages nyt valg efter reglerne i § 9 for resten af rådets funktionstid.

§ 11. Landsrådet afholder ordentlig samling en gang om året. Overordentlig samling afholdes, hvis formanden finder det fornødent eller mindst halvdelen af medlemmerne forlanger det.

Stk. 2. Landsrådet fastsætter stedet for mødernes afholdelse. Tidspunktet fastsættes af formanden. Møderne bekendtgøres forud efter landsrådets bestemmelse.

Stk. 3. Landsrådets møder er offentlige. Landsrådet kan dog vedtage at behandle enkelte sager for lukkede døre. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af landsrådet eller formanden.

Stk. 4. Sager, der af vedkommende minister er betegnet som hastende, skal behandles på landsrådets samling, selv om de ikke er optaget på dagsordenen for samlingen.

Stk. 5. Landsrådets forhandlinger foregår på grønlandsk og dansk.

Stk. 6. Landsrådet fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 12. Landshøvdingen personligt eller i hans fravær hans stedfortræder har ret til uden stemmeret at deltage i landsrådets forhandlinger.

Stk. 2. Formanden for landsrådet giver snarest muligt landshøvdingen meddelelse om landsrådets beslutninger.

§ 13. Landsrådet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 14. Landsrådets beslutninger indføres i en forhandlingsprotokol, der underskrives af de tilstedeværende medlemmer. Ethvert medlem kan forlange sin afvigende mening kort tilført forhandlingsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 2. Efter samlingens slutning indsender formanden snarest muligt en udskrift af forhandlingsprotokollen til ministeren for Grønland.

§ 15. Medlemmerne skal deltage i landsrådets møder, medmindre de på grund af sygdom, bortrejse, vejrforholdene eller anden rimelig årsag er forhindret heri.

§ 16. Landsrådet træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i landsrådets forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette landsrådet, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

§ 17. Landsrådet kan nedsætte udvalg til at forberede enkelte sager under landsrådets møder.

Stk. 2. Landsrådet kan nedsætte udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af særlige anliggender.

Stk. 3. Landsrådet nedsætter et forretningsudvalg til uden for rådets møder på dettes vegne at afgøre sager, der ikke tåler opsættelse. Landsrådets formand er formand for forretningsudvalget.

Stk. 4. Ved valg af medlemmer til udvalg kan hvert af landsrådets medlemmer afgive stemme på lige så mange kandidater til valget, som der i alt skal vælges medlemmer til det pågældende udvalg. De kandidater, der opnår flest stemmer, er valgt.

I tilfælde af stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning.

Stk. 5. Hvis et medlem i valgperiodens løb udtræder af et udvalg, foretager landsrådet nyvalg efter de i stk. 4 indeholdte regler.

Stk. 6. Samtlige valg har kun gyldighed for landsrådets funktionsperiode.

Stk. 7. Nærmere regler om udvalgenes sammensætning og myndighed fastsættes af landsrådet.

§ 18. De i § 17, stk. 4-6, indeholdte regler finder tilsvarende anvendelse ved valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser m. v., hvori repræsentation tilkommer landsrådet.

§ 19. Formanden forbereder landsrådets samlinger og indkalder medlemmerne til disse. Han giver inden samlingerne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på samlingen.

Stk. 2. Formanden leder landsrådets forhandling og afstemninger og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i forhandlingsprotokollen.

Stk. 3. Formanden besørger landsrådets brevveksling, drager omsorg for udførelsen af rådets beslutninger og for, at dets arkivalier opbevares på betryggende måde.

§ 20. Landsrådets vedtagelser om generelle lønnings- og pensionsforhold m. v. for det personale, der antages af rådet, skal stadfæstes af ministeren for Grønland.

§ 21. For varetagelse af hvervet som formand for landsrådet kan der efter landsrådets nærmere bestemmelse ydes et vederlag. Vedtagelser herom stadfæstes af ministeren for Grønland.

Stk. 2. For deltagelse i møder i landsrådet og i udvalg, der er nedsat af landsrådet blandt dets medlemmer, ydes der efter landsrådets nærmere bestemmelse medlemmerne diæter.

Stk. 3. For rejser i forbindelse med varetagelse af hvervet som landsrådsmedlem ydes der efter landsrådets nærmere bestemmelse befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet.

§ 22. Udgifter i forbindelse med landsrådets virksomhed, herunder de i § 21 nævnte ydelser, udredes af landskassen.

§ 23. Såfremt landshøvdingen mener, at landsrådet overskrider sine beføjelser eller forudsætningerne for en given bevilling, eller at en beslutning i anden henseende strider mod lovgivningen eller er i modstrid med en landsråds påhvilende pligt, indberetter landshøvdingen — samtidig med at landsrådet gøres bekendt hermed — sagen for ministeren for Grønland, der ved henvendelse til landsrådets formand kan sætte beslutningen ud af kraft. Landshøvdingen kan i særlige tilfælde kræve, at beslutningen ikke gennemføres, før den har været forelagt ministeren.

Stk. 2. Kommer ministeren for Grønland ved regnskabet gennemsyn eller på anden måde til kundskab om, at en af landsrådet tagen beslutning overskrider landsrådets myndighed eller i anden henseende strider mod lovgivningen, eller at den går ud på at nægte opfyldelsen af en landsråds påhvilende pligt, kan ministeren ved henvendelse til rådets formand sætte beslutningen ud af kraft.

Stk. 3. Finder ministeren for Grønland, at landsrådet har afholdt ulovhjemlede udgifter eller nægtet at udrede udgifter, som det er pligtigt at afholde, eller undladt at udføre nogen anden foranstaltning, hvortil det er forpligtet, eller i andre måder har overskredet sin myndighed, træffer ministeren de i den anledning nødvendige foranstaltninger, derunder eventuelt bestemmelse om tvangsbøder, og kan i fornødent fald ved domstolene gøre personligt ansvar gældende mod de af landsrådets medlemmer, som har deltaget i de pågældende beslutninger.

Kapitel 3.

De grønlandske kommunalbestyrelser.

§ 24. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i §§ 25-27.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse, herunder om affattelse af det årlige budget og regnskab over kommunens indtægter og udgifter samt om foretagelse af kasseeftersyn og revision m. v., fast-

sættes i en kommunalvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen og stadfæstes af landshøvdingen.

§ 25. Valgret til kommunalbestyrelsen har enhver, der opfylder betingelserne for valgret til landsrådet, jfr. § 2, stk. 1, og som har haft fast bopæl i vedkommende kommune i mindst 3 måneder forud for valgrets afholdelse.

Stk. 2. Valglisten udarbejdes i de år, i hvilke valg til kommunalbestyrelsen skal finde sted. Ingen kan udøve valgret uden at være optaget på valglisten.

§ 26. Valgbar til kommunalbestyrelsen er enhver, som i henhold til bestemmelsen i § 25, stk. 1, har valgret til denne, medmindre vedkommende er pålagt en kriminalretlig foranstaltning for et forhold, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afgør, hvorvidt en kandidat på grund af en kriminalretlig foranstaltning ikke er valgbar.

§ 27. En kommunalbestyrelse består af mindst 3, højst 13 medlemmer, der vælges ved direkte valg i valgkredse.

Stk. 2. Antallet af medlemmer fastsættes således, at de forskellige kredse i kommunen så vidt muligt opnår repræsentation i kommunalbestyrelsen i forhold til deres befolkningstal.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens medlemmer vælges for fire år. Valgperioden regnes fra den 1. maj, og valget foregår i april måned på den af landshøvdingen for landsrådsvalget fastsatte dag. For hvert medlem vælges en eller to suppleanter.

Stk. 4. Valget sker i henhold til kandidatlistener. En kandidatliste skal være underskrevet af mindst 5, højst 10 af valgkredsens vælgere som stillere. En kandidat kan ikke slettes af listen, fordi han er pålagt en kriminalretlig foranstaltning.

Stk. 5. Nærmere regler om valget, herunder om udarbejdelse af valglisten, om antallet af medlemmer i de enkelte kommunalbestyrelser, om valgkredsens antal og område samt om antallet af medlemmer, der skal vælges i hver kreds, fastsættes af ministeren for Grønland.

§ 28. Kommunalbestyrelsens udtalelse skal så vidt muligt indhentes over alt, hvad der vedrører kommunens anliggender, og som ikke er henlagt til kommunalbestyrelsens egen afgørelse.

§ 29. Den nyvalgte kommunalbestyrelse træder sammen senest den 1. mandag i juni. Indkaldelse foretages af det eller de medlemmer, der har bopæl på den plads, hvor kommunalbestyrelsens møder afholdes.

Stk. 2. Straks efter, at kommunalbestyrelsen er trådt sammen, foretages valg af formand og næstformand efter reglerne i § 9. Valget ledes af det ældste tilstedeværende medlem af kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen i § 10 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Når kommunalbestyrelsen har konstitueret sig, tilstiller formanden landshøvdingen meddelelse om, hvem der er valgt til formand og næstformand, samt en fuldstændig fortegnelse over kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer. Såfremt der i løbet af valgperioden vælges ny formand eller næstformand eller sker forandringer i kommunalbestyrelsens sammensætning, fremsender formanden meddelelse herom til landshøvdingen.

§ 30. Kommunalbestyrelsen vælger hvert år i sit sidste møde inden den 1. maj en formand og næstformand for det kommende år. I de år, i hvilke nyvalg til kommunalbestyrelsen skal finde sted, vælger kommunalbestyrelsen dog kun en midlertidig formand for det tilfælde, at den nyvalgte kommunalbestyrelse på grund af fremsat klage over valget ikke straks kan tiltræde den 1. maj.

§ 31. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordentlige møder skal afholdes.

Stk. 2. Overordentlige møder afholdes, hvis formanden finder det fornødent eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Formanden fastsætter tid og sted for de overordentlige møders afholdelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan dog vedtage at behandle enkelte sager for lukkede døre. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dærlukning, forhand-

les for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens møder bekendtgøres så vidt muligt forud på den i kommunen sædvanligt anvendte måde.

§ 32. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 33. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en forhandlingsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de tilstedeværende medlemmer. Ethvert medlem kan forlange sin afvigende mening kort tilført forhandlingsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 2. Efter mødets slutning indsender formanden snarest muligt en udskrift af forhandlingsprotokollen til landshøvdingen.

§ 34. Om medlemmernes pligt til at deltage i kommunalbestyrelsens møder samt om et medlems udelukkelse fra at deltage i behandlingen af en sag på grund af inhabilitet, gælder tilsvarende regler som i §§ 15 og 16.

§ 35. I hver kommune nedsættes et kasse- og regnskabsudvalg, der fører tilsyn med kommunens kasse og regnskabsvæsen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan nedsætte stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender.

Stk. 3. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen eller de stående udvalg.

Stk. 4. Om valg af medlemmer til udvalg gælder reglerne i § 17, stk. 4-6.

Stk. 5. Nærmere regler om udvalgenes sammensætning og myndighed fastsættes i den kommunale vedtægt.

§ 36. Kommunalbestyrelsen kan pålægge et eller flere af sine medlemmer at udføre særlige kommunale hverv. Sådanne hverv kan også tildeles andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

§ 37. Bestemmelserne i § 17, stk. 4-6, finder tilsvarende anvendelse ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser m. v., hvori repræsentation tilkommer kommunalbestyrelsen.

§ 38. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han giver inden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 2. Formanden leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i forhandlingsprotokollen.

Stk. 3. Formanden besørger kommunalbestyrelsens brevveksling, drager omsorg for udførelsen af kommunalbestyrelsens beslutninger og for, at kommunalbestyrelsens arkivalier opbevares på betryggende måde.

Stk. 4. Nærmere regler om formandens forretninger fastsættes i den kommunale vedtægt.

§ 39. Til at bistå kommunalbestyrelsen ved gennemførelsen af trufne beslutninger og ved forvaltningen af de kommunale anliggender, herunder regnskabsvæsenet, kan der ved statens foranstaltning stilles en kæmner til kommunalbestyrelsens rådighed.

Stk. 2. Nærmere regler om kæmnerens kommunale forretninger fastsættes i den kommunale vedtægt.

§ 40. Til hjælp for kommunalbestyrelsen og kæmneren i forvaltningen af de kommunale anliggender kan der af landshøvdingen efter indstilling fra kommunalbestyrelsen ved hver beboet plads blandt pladsens befolkning beskikkes en kommunefoged. Udgiften ved kommunefogedernes virksomhed, herunder deres vederlag, afholdes af vedkommende kommunekasse.

Stk. 2. Nærmere regler om kommunefogedernes virksomhed fastsættes i den kommunale vedtægt.

§ 41. For deltagelse i kommunalbestyrelsens møder samt for rejser i forbindelse med varetagelse af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem tilkommer der medlemmerne diæter, befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet. De nærmere regler herom samt om eventuelt honorar til kommunalbestyrelsens formand m. v. fastsættes af landsrådet. Udgifterne udredes tillige med de øvrige med kommunalbestyrelsens virke forbundne udgifter af kommunekassen.

§ 42. Landshøvdingen fører det almindelige tilsyn med, at kommunalbestyrelserne i deres forvaltning overholder gældende bestemmelser og forskrifter.

Stk. 2. Kommer landshøvdingen ved regnskabs gennemsyn eller på anden måde til kundskab om, at en af kommunalbestyrelsen tagen beslutning overskrider kommunalbestyrelsens myndighed eller i anden henseende strider mod lovgivningen, eller at den går ud på at nægte opfyldelsen af en kommunalbestyrelsen påhvilende pligt, kan landshøvdingen ved henvendelse til kommunalbestyrelsens formand sætte beslutningen ud af kraft. Inden landshøvdingens afgørelse træffes, skal der så vidt muligt gives kommunalbestyrelsen lejlighed til at udtale sig i sagen. Under sagens behandling kan landshøvdingen midlertidigt sætte den omtvistede kommunalbestyrelsesbeslutning i bero.

Stk. 3. Finder landshøvdingen, at kommunalbestyrelsen har afholdt ulovhjemlede udgifter eller nægtet at udrede udgifter, som den er pligtig at afholde, eller undladt at udføre nogen anden foranstaltning, hvortil den er forpligtet, eller i andre måder har overskredet sin myndighed, træffer landshøvdingen de i den anledning nødvendige foranstaltninger, derunder eventuelt bestemmelse om tvangsbøder, og kan i fornødent fald ved domstolene gøre personligt ansvar gældende mod de af kommunalbestyrelsens medlemmer, som har deltaget i de pågældende beslutninger.

§ 43. Kommunalbestyrelsen er pligtig efter anmodning at fremskaffe og meddele landshøvdingen oplysninger om folketal, erhvervsforhold, dyrebestand og andre lignende forhold i kommunen.

Kapitel 4.

Grønlandsrådet.

§ 44. Grønlandsrådet har til opgave at følge udviklingen i Grønland og at afgive indstillinger til ministeren for Grønland med hensyn til spørgsmål vedrørende den centrale planlægning og koordinering af det offentliges virksomhed i Grønland.

§ 45. Grønlandsrådet består af en af kongen udnævnt formand, formanden for Grønlands landsråd samt to andre medlemmer af landsrådet valgt af dette, de to for Grønland valgte medlemmer af folketinget og et medlem valgt af hvert af de i folketinget repræsenterede fem største partier blandt disses medlemmer i folketinget. Partiernes repræsentation i folketinget, i tvivlstilfælde de på partierne ved seneste folketingsvalg afgivne stemmer, er afgørende for, hvilke partier der kan vælge repræsentanter til rådet.

Stk. 2. I tilfælde af formandens forfald beskikker ministeren for Grønland en midlertidig formand for rådet. For de to for Grønland valgte medlemmer af folketinget er disses stedfortrædere til folketinget tillige stedfortrædere til rådet. For de af partierne og landsrådet valgte medlemmer vælges stedfortrædere af partierne og landsrådet.

Stk. 3. Formanden udnævnes for 5 år.

Rådets øvrige medlemmer vælges for henholdsvis folketingets og landsrådets valgperioder. Ved nyvalg til folketinget bevarer de hidtidige for Grønland valgte folketingsmedlemmer deres sæde i rådet, indtil de nyvalgte medlemmers valg er godkendt af folketinget.

§ 46. Rådet bistås af et sekretariat, der henhører under ministeren for Grønland.

Stk. 2. De med rådets virksomhed forbundne udgifter afholdes af statskassen.

Stk. 3. Ministeren for Grønland fastsætter rådets forretningsorden.

Kapitel 5.

Almindelige bestemmelser.

§ 47. Ministeren for Grønland drager omsorg for fornøden bekendtgørelse i Grønland af de for Grønland gældende love og administrative bestemmelser.

§ 48. Loven træder i kraft den 1967.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 271 af 27. maj 1950 om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

Stk. 3. Landshøvdingen forbliver dog som født formand for landsrådet indtil den dag, der afholdes nyvalg til landsrådet og kommunalbestyrelserne i 1967.

Bemærkninger til lovforslaget.

Den på grundlag af Grønlandskommissionens betænkning ved lov nr. 271 af 27. maj 1950 om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v. gennemførte nyordning betød en væsentlig udvidelse af det lokale selvstyre i Grønland. De hidtidige to landsråd for henholdsvis Syd- og Nordgrønland blev afløst af ét landsråd, der i visse henseender fik tillagt besluttende myndighed i modsætning til de hidtidige landsråd, der alene havde en indstillende og rådgivende funktion. Endvidere blev de hidtidige mange små kommuner afløst af kommunalbestyrelser for større områder og med udvidede beføjelser. De nærmere regler om landsrådets og kommunalbestyrelsernes virksomhed, herunder om en del forhold, der i Danmark i øvrigt er indeholdt i lovgivningen, er fastsat ved henholdsvis kgl. anordning nr. 311 af 30. juli 1952 om Grønlands landsråd og kgl. anordning nr. 312 af 30. juli 1952 om

styrelsen af de grønlandske kommuner. Landsråds- og kommunalordningen, der oprindeligt alene havde gyldighed for Vestgrønland, blev ved anordning nr. 409 af 29. december 1962 om udvidelse af den grønlandske landsrådslov sat i kraft også i Nord- og Østgrønland.

Efter de gældende regler er landshøvdingen over Grønland født formand for landsrådet, og sekretariatsforretningerne for landsrådet udføres ved landshøvdingembedet.

Denne ordning, der svarer til den hidtidige ordning i de danske amtsråd, har siden nyordningen i 1950 flere gange givet anledning til debat i landsrådet, der dog indtil landsrådets ekstraordinære samling i 1964 hver gang er endt med tilkendegivelser om, at tiden endnu ikke ansås for moden til gennemførelse af en ændring.

Under overvejelserne i Grønlandsudvalget af 1960,

der ifølge sit kommissorium bl. a. havde til opgave at gennemgå de efter Grønlandskommissionens betænkning gennemførte nyordninger, blev spørgsmålet på ny draget frem, og der udarbejdedes efter ønske fra udvalgets grønlandske medlemmer en sammenlignende redegørelse for ordningerne af formandskabet i andre tilsvarende råd i Norden og foreliggende muligheder for en ændring af det hidtidige system. Redegørelsen stilledes til rådighed for landsrådet, og under en debat i rådets ekstraordinære samling i foråret 1964 blev det vedtaget principielt at gå ind for, at landshøvdingen fra valget i 1967 skulle afløses som landsrådets formand af en af dette blandt medlemmerne valgt formand.

Spørgsmålet udsattes til nærmere overvejelse i et nedsat udvalg, der i den ordinære samling i sommeren 1965 forelagde en betænkning, der tillige indeholdt forslag om oprettelse af et selvstændigt landsrådssekretariat.

I en herefter følgende debat bekræftede landsrådet den principielle vedtagelse fra 1964 og har herefter anmodet ministeriet om at udforme det til ordningens gennemførelse fornødne lovforslag.

Ministeriet for Grønland kan tiltræde det af landsrådet fremsatte forslag om, at dette i fremtiden selv af sin midte vælger sin formand, som værende i harmoni med den i Grønland siden nyordningen foregåede udvikling og som bedst stemmende med den position, som landsrådet har opnået gennem sin virksomhed og de for dets arbejde skabte traditioner.

Ministeriet for Grønland anser det samtidig for rigtigst, at landsrådets sekretariatsforretninger fremover varetages af et af rådet selv tilvejebragt sekretariat. Udover disse ændringer i landsrådets forhold kan det forventes, at der til gennemførelse af den af Grønlandsudvalget af 1960 foreslåede udvidelse af det kommunale selvstyre i løbet af det kommende år vil blive fremsat forslag om en række ændringer i de for kommunekasserne bestående regnskabsmæssige forhold. Indtil dette spørgsmål er nærmere afklaret, er det landsrådets ønske, at opgaverne i forbindelse med udarbejdelse og forelæggelse af budgetter og regnskaber m. v. for landskassen og kommunekasserne fortsat skal bestrides af landshøvdingen, uanset at de forvaltningsmæssige opgaver principielt er overført til landsrådets eget sekretariat. For den af staten herved ydede bistand til landsrådet forudsættes der som hidtil beregnet et vederlag, der optages på finansloven.

Den for landshøvdingen eksisterende pligt til at indberette til ministeren for Grønland, såfremt han mener, at landsrådet overskrider sine beføjelser,

foreslås opretholdt, og under hensyntagen hertil foreslås der gennemført en bestemmelse, hvorefter landshøvdingen har ret til personligt eller ved sin stedfortræder at deltage i landsrådets møder, ligesom det foreslås, at landshøvdingen snarest muligt officielt skal underrettes om de af landsrådet truffne beslutninger.

Ved revisionen af loven er det fundet naturligt, at en væsentlig del af de for landsrådets og kommunalbestyrelsernes virksomhed fastsatte bestemmelser, der har været indeholdt i henholdsvis anordningen om Grønlands landsråd og anordningen om styrelsen af de grønlandske kommuner, i lighed med ordningen hernede, indarbejdes i lovforslaget.

Efter henstilling fra landsrådet er der endvidere foretaget visse ændringer i reglerne om valg af medlemmer til landsrådet og kommunalbestyrelserne.

Bortset herfra tilsigtes der med forslaget ikke gennemført væsentlige realitetsændringer i forhold til de gældende regler.

Med hensyn til lovforslagets enkeltheder henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen svarer til reglerne i den gældende lovs §§ 1 og 13, der af systematiske grunde er samlet i én paragraf.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 3.

Til § 3.

Bestemmelsen er stort set i overensstemmelse med reglerne i den gældende lovs § 4.

Til § 4.

Bortset fra visse systematiske ændringer findes tilsvarende regler i det væsentlige i den gældende lovs §§ 5 og 11, dog således at antallet af stillere i overensstemmelse med landsrådets forslag er fastsat til mindst 20, højst 25 imod nu mindst 5, højst 10.

Man har endvidere fundet det naturligt, at tidspunktet for valgperiodens begyndelse, der hidtil har været fastsat i kgl. anordning nr. 446 af 18. november 1950 om valg til de grønlandske kommunalbestyrelser og Grønlands landsråd, finder udtryk i loven. I overensstemmelse med landsrådets forslag er valgperiodens begyndelse fremrykket fra 1. juli til 1. maj.

Til §§ 5 og 6.

Bestemmelserne er i overensstemmelse med reglerne i den gældende lovs § 7, der dog af systematiske grunde foreslås opdelt i to selvstændige paragraffer, således at § 5 vedrører sager, hvori landsrådet har en egentlig besluttende myndighed, medens § 6 ved-

rører sager, der af regeringen skal forelægges landsrådet til udtalelse.

Til § 7.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 8.

Til §§ 8-10.

Medens landshøvdingen hidtil har været født formand for landsrådet, foreslås det som nævnt, at rådet for fremtiden selv vælger sin formand. Valget skal foregå i det nyvalgte landsråds første samling blandt landsrådets medlemmer for rådets valgperiode. Indtil formanden er udpeget, foreslås landsrådets forhandlinger ledet af det medlem, der længst har haft sæde i rådet. Har flere været medlemmer af landsrådet i lige lang tid, fungerer den ældste af dem som ordstyrer.

Til § 11.

Bestemmelserne i stk. 1 og 3 er i det væsentlige i overensstemmelse med reglerne i den gældende lovs § 6, stk. 2 og 3, medens bestemmelserne i stk. 2 og 4 hidtil har været optaget i anordningens § 4, stk. 1 og 4.

Som stk. 5 foreslås indføjet en bestemmelse om, at landsrådets forhandlinger som hidtil skal foregå på såvel grønlandsk som dansk.

Bestemmelsen i stk. 6 svarer til den gældende lovs § 11, stk. 2.

Til § 12.

Det foreslås, at landshøvdingen personligt eller ved sin stedfortræder skal have ret til at deltage i landsrådets forhandlinger, og at meddelelse om de af landsrådet truffene beslutninger snarest muligt skal sendes til landshøvdingen. Bestemmelsen er en konsekvens af reglen i § 23, hvorefter landshøvdingen har indberetningspligt til ministeren for Grønland, såfremt han mener, at landsrådet overskrider sine beføjelser.

Til §§ 13 og 14.

Man har fundet det naturligt, at reglerne om landsrådets beslutningsdygtighed og om førelsen af landsrådets forhandlingsprotokol, der hidtil har været optaget i anordningen om landsrådet, nu finder udtryk i loven.

Til § 15.

Medens opstilling til landsrådet som hidtil vil være frivillig, foreslås der i lighed med den for kommunalbestyrelserne i dag gældende ordning indføjet en udtrykkelig bestemmelse om, at landsrådets medlemmer skal deltage i landsrådets møder, medmindre de af særlige grunde måtte være forhindret heri.

Til § 16.

Tilsvarende bestemmelse findes i det væsentlige i anordningens § 7, stk. 2. Da spørgsmålet om inhabilitet så vidt muligt må bringes på det rene, inden en beslutning træffes i sagen, foreslås som stk. 2 indføjet en bestemmelse, hvorefter det påhviler kommunalbestyrelsens medlemmer selv at gøre opmærksom på de omstændigheder, der kan begrunde tvivl om habiliteten.

Til §§ 17 og 18.

De i bestemmelserne indeholdte regler findes med forskellige sproglige ændringer i det væsentlige tilsvarende i anordningens § 8, der af systematiske grunde er opdelt i to selvstændige paragraffer, således at § 17 vedrører udvalg, der nedsættes af landsrådet, medens § 18 vedrører udvalg m. v., hvori repræsentation tilkommer landsrådet.

Medens landshøvdingen efter de gældende regler er født formand i de af landsrådet nedsatte udvalg, foreslås det, at spørgsmålet om formandskabet i udvalgene fremover henvises til forretningsordenen. Dog skal landsrådets formand som hidtil være formand for forretningsudvalget.

Til § 19.

De forvaltningsmæssige opgaver i forbindelse med landsrådets virksomhed, der hidtil har været varetaget af landshøvdingen, foreslås som nævnt fremover varetaget af landsrådets valgte formand. Man har fundet det hensigtsmæssigt at samle de i den gældende lovs § 6, stk. 4, og § 9, stk. 1, samt de i anordningen om Grønlands landsråd § 4, stk. 1 og 2 og § 5, stk. 1 og 2 indeholdte regler om formandens opgaver i een paragraf.

Til § 20.

Bestemmelsen svarer til den gældende anordnings § 12, stk. 6, idet man dog ikke har anset det for nødvendigt at opretholde kravet om, at der skal udarbejdes en egentlig vedtægt vedrørende personalets lønnings- og pensionsforhold m. v.

Til §§ 21 og 22.

Bestemmelserne svarer stort set til anordningens § 6, idet der dog tillige foreslås skabt hjemmel til aflønning af landsrådets formand.

Til § 23.

Man har som nævnt fundet det rigtigst, at landshøvdingen bevarer sin pligt i henhold til den gældende lovs § 9, stk. 2 til at indberette til ministeren for Grønland, såfremt han mener, at landsrådet overskrider sine beføjelser. For at forebygge, at for-

målet med indberetningspligten forspildes på grund af de vanskelige kommunikationsforhold, foreslås det, at landshøvdingen i særlige tilfælde skal kunne forlange, at landsrådets beslutning ikke gennemføres, før den har været forelagt ministeren. Bestemmelserne sigter til sådanne tilfælde, hvor landsrådet måtte træffe beslutning om ulovlige handlinger, der er uigenkaldelige.

De i stk. 2 og 3 indeholdte bestemmelser svarer til anordningens § 14, stk. 2 og 3.

Til § 24.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende lovs § 14, stk. 1 og anordningen om styrelsen af de grønlandske kommuner § 17.

Til § 25.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 15, stk. 1 og 2.

Til § 26.

Bestemmelsen er stort set i overensstemmelse med reglerne i den gældende lovs § 15, stk. 3 og 4.

Til § 27.

Bortset fra visse systematiske ændringer findes tilsvarende regler i det væsentlige i den gældende lovs § 16, dog således at det maksimale antal kommunalbestyrelsesmedlemmer i overensstemmelse med landsrådets forslag er fastsat til 13 imod nu 9. Om tidspunktet for valgperiodens begyndelse henvises til det i bemærkningerne til § 4 anførte.

Til § 28.

Bestemmelsen svarer til anordningens § 19, stk. 2.

Til §§ 29 og 30.

Tilsvarende regler følger stort set af anordningens § 3. Da landsrådet har ønsket, at kommunalbestyrelsernes valgperiode fremover skal begynde 1. maj i stedet for som nu 1. juli, må valg af kommunalbestyrelsesformand og næstformand dog i overensstemmelse hermed finde sted i kommunalbestyrelsens sidste møde inden 1. maj.

Til § 31.

De i bestemmelsen indeholdte regler findes i det væsentlige tilsvarende i anordningens § 14, stk. 1 og 2.

Til §§ 32 og 33.

Bestemmelserne svarer til anordningens § 15.

Til § 34.

Bestemmelsen om medlemmernes pligt til at deltage i kommunalbestyrelsens møder er i overensstemmelse med den i anordningens § 14, stk. 3, indeholdte regel. Desuden foreslås indføjet en udtrykkelig bestemmelse om, at kommunalbestyrelsens medlemmer skal vige deres sæde i tilfælde af in-

habilitet, jfr. i øvrigt det i bemærkningerne til § 16 anførte.

Til §§ 35 og 37.

De i bestemmelsen indeholdte regler findes med visse systematiske og sproglige ændringer i det væsentlige tilsvarende i anordningens §§ 5-7.

Til § 36.

Bestemmelsen svarer til anordningens § 7, stk. 4.

Til § 38.

Tilsvarende regler findes i anordningens § 4, stk. 1-3.

Til § 39.

Bestemmelsen svarer stort set til den gældende lovs § 19.

Til § 40.

Bestemmelsen svarer til anordningens § 8.

Til § 41.

Bestemmelsen svarer til anordningens § 14, stk. 4, idet der dog tillige foreslås skabt hjemmel til at tilføje kommunalbestyrelsens medlemmer godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet.

Til § 42.

De i stk. 1 og 2 indeholdte bestemmelser er i det væsentlige i overensstemmelse med reglerne i anordningens § 16.

Som stk. 3 foreslås indføjet en bestemmelse, hvorefter landshøvdingen som tilsynsmyndighed kan drage kommunalbestyrelsen eller dennes medlemmer til ansvar i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen overskrider sine beføjelser.

Til § 43.

Bestemmelsen svarer til anordningens § 19, stk. 1.

Til §§ 44-46.

Bestemmelserne findes tilsvarende i den gældende lovs § 24, dog således at landsrådets formand direkte nævnes som medlem af Grønlandsrådet.

I overensstemmelse med landsrådets ønske er det hensigten, at landshøvdingen og chefen for landsrådets sekretariat i forbindelse med nyordningens gennemførelse skal tilforordnes Grønlandsrådet.

Til § 47.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 26.

Til § 48.

Loven foreslås sat i kraft således at nyvalget til landsrådet og kommunalbestyrelserne, der skal afholdes i foråret 1967, kan finde sted i overensstemmelse med de nye regler. Af praktiske grunde foreslås det dog, at landshøvdingen forbliver som født formand for landsrådet, indtil nyvalget har fundet sted.